

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. директора навчально-наукового
інституту соціології та медіакомунікацій
В'ячеслав НІКУЛІН
29 серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
галузь знань C - Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальність C5 Соціологія
освітня програма ОНП «Соціологія»
спеціалізація _____
вид дисципліни обов'язкова
інститут навчально-науковий інститут соціології та медіакомунікацій

2025/ 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою соціологічного факультету

29 серпня 2025 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Голіков Олександр Сергійович – доктор соціологічних наук, доцент, професор закладу вищої освіти кафедри соціології соціологічного факультету

Програму схвалено на засіданні кафедри соціології соціологічного факультету

Протокол від 27 червня 2025 року № 20

В.о. завідувачки кафедри соціології
соціологічного факультету

Людмила СОКУРЯНСЬКА

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Соціологія»

Гарант освітньо-наукової програми «Соціологія»

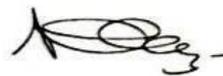

Віль БАКІРОВ

Програму погоджено з науково-методичною комісією соціологічного факультету

Протокол від 28 серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії
соціологічного факультету

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень**» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Соціологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності С5 Соціологія.

Вивчення навчальної дисципліни «Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень» відбувається із використанням дистанційного курсу «Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень», який створений на платформі LMS Moodle.

Предметом курсу є рефлексія здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня своїх навичок творення, рецензування, редагування, коригування, аналізу наукових текстів, презентації результатів своїх досліджень тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: історія науки та техніки; соціологія знання, філософія; логіка; гносеологія та епістемологія, академічне письмо.

Лекції за навчальною дисципліною проводитимуться із застосуванням платформи ZOOM з використанням постійного посилання. 15-20% часу кожної лекції присвячено для запитань, дискусій, обговорення навчального матеріалу. Семінарські заняття проводитимуться в дистанційній формі із застосуванням платформи ZOOM з використанням постійного посилання. Зворотний зв'язок з викладачем протягом вивчення курсу здійснюватиметься також за допомогою групи в месенджері та електронної пошти. Адреса викладача golikov@karazin.ua

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета дисципліни:** виховання світоглядної, епістемологічної, гносеологічної, методологічної та (само)аналітичної культури майбутніх докторів філософії з соціології та докторів соціологічних наук в таких її аспектах, як постійне вдосконалення стилістики та вміння академічного письма.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- оволодіння навичками підготовки наукових публікацій та презентації результатів досліджень;
- знайомство з вимогами підготовки наукових публікацій;
- знайомство з практикою презентації результатів досліджень.
- отримання навичок використання навичок академічного письма на рівні наукової статті та дисертації доктора філософії;
- виховання культури використання та адаптації різних стилів написання наукових текстів та презентації наукових даних;
- навчання методам та правилам наукової (само)презентації;
- освоєння здобувачами навичок та вмінь епістемологічного та гносеологічного дизайну власних думок у вигляді тексту чи презентації;

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
2-й	
Лекції	
12 год.	
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота, у тому числі	
66 год.	
Індивідуальні завдання	
Реферат- 2 Контрольна робота	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми соціології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень.

СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері соціології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК07. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку соціології.

СК08. Здатність ефективно діяти у просторах вітчизняної та зарубіжної наукової періодики (підготовка рукописів, обирання оптимальних журнальних редакцій, вибір стратегій публікації тощо).

СК10. Здатність визначати, рефлексувати та описувати власні методологічні принципи та методи соціологічного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи можливості міждисциплінарних підходів та суміжних дисциплін (філософія, історія тощо).

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Програмні результати навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з соціології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми соціології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН03. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми соціології з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів.

РН05. Планувати і виконувати прикладні та/або теоретичні дослідження з соціології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН06. Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН08. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з соціології у закладах вищої освіти, здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.

РН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері соціології та у викладацькій практиці.

РН10. Вміти планувати та рефлексувати свій оригінальний вклад на основі власного дослідження, співвідносити його з вже наявними результатами, бачити обмеження вжепроведеного та перспективи подальшого дослідження, що фундуються на отриманому вкладі.

РН11. Ефективно комунікувати в різних комунікативних просторах; зберігати толерацію та коректно захищати свою позицію; розробляти алгоритми наукової аргументації, ведення наукових дискусій.

РН12. Уміння висловлювати власну думку у ясних, чітко структурованих текстах, пов'язаних з академічною та професійною сферою, висловлювати та підтримувати певну точку зору з наданням аргументації та прикладів.

Окрім того здобувачі повинні:

знати:

- сутність та особливості різних видів наукових текстів та вимоги до них;
- принципи самопрезентації та презентації результатів наукової роботи.

вміти:

- розрізняти вимоги до різних видів наукових текстів;
- розробляти план роботи над академічними текстами;
- здійснювати пошук необхідної для наукових текстів інформації;
- створювати академічні тексти;

мати навички:

- підготовки наукових публікацій;
- самопрезентації та презентації результатів наукової роботи.

1.8. Пререквізити

Вивчення даної дисципліни передбачає попереднє освоєння слухачами таких курсів:

- «Соціологія ХХІ століття»;
- «Філософські засади та методологія наукових досліджень».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Представлення результатів наукової діяльності

Смисл і задачі наукової діяльності. Логіка и методологія. Вимоги об'єктивності і загальнозначущості наукових результатів и стиль наукового письма: проблема взаємозв'язку.

Організація науки. Наука як соціальний інститут и як епістемологічний проект. Поняття наукових комунікацій.

Тема 2. Особливості підготовки різних видів наукових публікацій

Жанри представлення та їх специфіка: науковий звіт, наукова стаття, наукова монографія, наукова рецензія. Аудиторія тексту. Усні представлення та візуалізація.

Науковий текст: специфіка стиля, структурна композиція, категоріальний апарат та лексика (на прикладі кожного з жанрів). Плагіат та політика авторства в структурі сучасної науки. Аналіз наукового тексту: структура та основні категорії. Основи роботи з інформацією. Аналіз наукового тексту (наукової статті або розділу наукової монографії): композиція тексту, тезування та аргументація тексту, політика авторства; написання наукової рецензії.

Сфера використання та задачі конспекту; основні вимоги, логіка та структура. Написання конспекту: структурування тексту; виділення основних положень та аргументів; переказ своїми словами; скорочений переказ. Сфера використання та задачі реферату. Написання реферату: тематизація джерела; виділення основних положень автора; опис і характеристика положень; опис і характеристика аргументації; характеристика джерела в його тематичному (чи теоретичному, методологічному) полі.

Основні вимоги, логіка та структура есе. Написання есе: формулювання самостійних положень стосовно обраної теми; підбір та формулювання аргументів до положень; структурування положень та аргументів у послідовність; оформлення посилань на стилістична редакція тексту.

Мета і задачі наукової статті та наукових тез. Вимоги до структури та змісту наукової статті. План наукової статті. Вимоги до цитування, оформлення посилань та списку джерел. Принципи написання наукових тез.

Тема 3. Наукове дослідження та способи презентації результатів

Загальні вимоги до презентації результатів наукових досліджень. Види презентацій результатів наукових досліджень. Публікації у ЗМІ, анонс, прес-реліз.

Публічний виступ. Види публічних виступів. Структура публічного виступу. Візуалізація результатів наукового дослідження. Підготовка тез та відповідей на запитання.

Тема 4. Основи самопрезентації

Функціонування науки та необхідність самопрезентації та презентація результатів наукової діяльності. Самопрезентація: цілі та способи. Складання резюме. Розміщення інформації. Написання мотиваційного письма. Презентація результатів наукової діяльності: цілі, форми, способи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
Тема 1. Представлення результатів наукової діяльності	18	2	-			16
Тема 2. Особливості підготовки різних видів наукових публікацій	24	4	4			16
Тема 3. Наукове дослідження та способи презентації результатів	24	4	4			16
Тема 4. Основи самопрезентації	24	2	4			18
Усього годин	90	12	12			66

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості підготовки різних видів наукових публікацій	4
2	Наукове дослідження та способи презентації результатів	4
3	Основи самопрезентації	4
Усього годин		12

Навчальна програма курсу передбачає аудиторні (лекційні та семінарські) заняття та самостійну роботу здобувачів.

Лекції проводяться в формі лекцій-дискусій та передбачають розгляд найскладніших та найбільш дискусійних питань теми та їх обговорення.

Практичні (семінарські) заняття включають виконання практичних завдань, дискусію з обов'язкової літератури та доповіді. Схвалюється використання допоміжних аудіо та візуальних матеріалів.

Метою практичних занять є представлення здобувачами тих теоретичних знань, які були отримані ними під час лекцій, а також у результаті самостійного засвоєння рекомендованої літератури; поглиблення розуміння способів роботи з науковими текстами, технік рецензування, варіацій редагування тощо.

В рамках практичних робіт здобувачам пропонуються різні форми роботи: виконання завдань викладача, рецензування наукових статей та тез, групові дискусії із зазначених у переліку питань; робота в малих групах; організація «круглого столу» на обрану здобувачами тематику; презентації (або лекції-презентації).

Самостійна робота здобувачів за курсом передбачає підготовку до практичних занять, підготовку презентації усної доповіді на семінарському занятті, здійснення редагування та рецензування статей (чи статті), підготовку контрольної роботи, підготовку двох рефератів, підготовку до заліку з курсу.

Залік проводиться в письмовій формі та представляє собою перевірку конкретних навичок та вмінь, що здобувач набуває в курсі. Максимальна оцінка заліку – 40 балів.

5. Завдання для самостійної роботи

Метою самостійної роботи здобувачів є опрацювання тих теоретичних знань, які були отримані ними під час лекційних занять, а також завдяки самостійному засвоєнню рекомендованої літератури та додаткових наукових джерел, самостійно знайдених здобувачами; практичну роботу з науковими текстами у процедурах рецензування, редагування, коригування; підготовка здобувачів до виконання контрольних робіт, індивідуального науково-дослідного завдання/курсової роботи та написання підсумкової письмової роботи.

Кожна тема навчального курсу вимагає відповідної самостійної роботи, яка включає в себе: ознайомлення з рекомендованою літературою, а також створення власного комплексу джерел, що доповнює запропонований перелік літературних джерел; самостійний аналіз наукової статті та/чи тез в межах завдань курсів; підготовку контрольних робіт, передбачених навчальним планом, а також підготовку до залікової письмової роботи.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Ознайомитись з прикладами представлення результатів наукової діяльності	10
2	На основі джерел проаналізувати особливості підготовки різних видів наукових публікацій	16
3	На основі джерел проаналізувати принципи наукових досліджень та різні способи презентації їх результатів	16
4	На основі джерел проаналізувати різні види самопрезентації	10
5	Підготовка контрольної роботи 1	2
6	Підготовка реферату 1	4
7	Підготовка реферату 2	4
8	Рецензування наукової статті	2
9	Рецензування на другій ітерації	2
	Разом	66

Види навчальної діяльності (змішане навчання)

Лекції					
	Класифікація	Попередня підготовка	Подача нової інформації	Тренування	Зворотній зв'язок
Розділ 1. Становлення соціології як науки					
Тема 1. Представлення результатів наукової діяльності		Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> Тексти; відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> Питання для самоперевірки; Робота з кейсами; Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> Запитання; Обговорення навчального матеріалу

Тема 2. Особливості підготовки різних видів наукових публікацій	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 3. Наукове дослідження та способи презентації результатів	Інформаційна (тематична)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу
Тема 4. Основи самопрезентації	Завершальна (підсумкова)	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою	<ul style="list-style-type: none"> • Тексти; • відеоконференція 	<ul style="list-style-type: none"> • Питання для самоперевірки; • Робота кейсами; • Пошук відповідей на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Запитання; • Обговорення навчального матеріалу

Практичні заняття

	Вид навчальної діяльності	Попередня підготовка	Виконання практичного завдання	Оцінювання	Рефлексія	Зворотній зв'язок
--	---------------------------	----------------------	--------------------------------	------------	-----------	-------------------

Розділ 1. Становлення соціології як науки

Тема 2. Особливості підготовки різних видів наукових публікацій	Онлайн-діяльність	Опитування	Завдання, що виконуються під час семінарських занять	Контрольна робота	Розроблення нотаток до лекцій	<ul style="list-style-type: none"> • Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача
Тема 3. Наукове дослідження та способи презентації результатів	Онлайн-діяльність		Завдання, що виконуються під час семінарських занять	Усна відповідь	<ul style="list-style-type: none"> • Діалог, групове обговорення; • короткі усні відповіді на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача
Тема 4. Основи самопрезентації	Онлайн-діяльність		Завдання, що виконуються під час семінарських занять	Контрольна робота	<ul style="list-style-type: none"> • Діалог, групове обговорення; • короткі усні відповіді на питання 	<ul style="list-style-type: none"> • Групові консультації; • коментарі під час заняття від викладача

6. Індивідуальні завдання

Підготовка рефератів.

7. Методи навчання

Під час викладання дисципліни використовуються словесні методи: лекції, пояснення, бесіди, колективні та індивідуальні дискусії, робота з навчальною та науковою літературою. Курс складається з лекційних (пасивні, активні та інтерактивні лекції) та практичних занять. Лекції, пояснення, бесіди, дискусії, діалог, групове обговорення; короткі усні відповіді на питання, групові консультації; коментарі під час заняття від

викладача, робота з навчальною та науковою літературою, практичне використання навичок та знань на прикладах реальних статей та тез.

Основними методами навчальної діяльності на практичних заняттях є редагування текстів, аналітичне прочитання (зокрема з вичленуванням ключових частин тексту, їхніх особливостей та властивостей тощо), полемічне обговорення, критичне осмислення.

Під час самостійного опрацювання матеріалу здобувачі знайомляться з першоджерелами і працями дослідників, здійснюють редагування та коригування текстів для обговорення на практичних, готуються до написання контрольної роботи, виконують творчу роботу у формі повного циклу рецензування та коригування статті, готують реферати, готуються до написання залікової (письмової) роботи.

Здобувачеві рекомендується:

- Законспектувати матеріали лекцій та основну літературу, рекомендовану до розгляду на семінарських заняттях.

- Підготувати тези та виступити з доповіддю за темами, які розглядаються на семінарських заняттях.

- Брати активну участь в обговоренні проблемних питань курсу під час семінарських дискусій.

Здобувачеві необхідно:

- Підготувати індивідуальні розробки, представити їх в очній формі або в заочній (надавши їх викладачеві).

- Підготуватися до написання залікової (письмової) роботи.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи
1.	Освоєння та прочитання першоджерел зі списку літератури
2.	Підготовка до семінарських занять, аналіз емпіричних кейсів
3.	Підготовка самостійних розробок та конспектів для презентації очно (семінарські заняття) або заочно.
4.	Підготовка текстів та презентацій на семінарські заняття (або для заочної презентації).

8. Методи контролю

Навчальна діяльність за курсом складається з аудиторної та позааудиторної активності. Окрім лекційних та семінарських занять, передбачена презентація з критичного аналізу (див. опис нижче). **Підсумкова форма контролю за курсом** – залік.

Навчальні методи: пояснювально-ілюстративний метод, дидактичний дискурс, пропонування проблемних завдань, моделювання конкретних дослідницьких ситуацій, робота в дискусійних групах. Практичні заняття передбачають групову роботу: колективне обговорення, дискусії тонкощів та особливостей редагування наукових текстів.

Лекційні заняття проводяться у формі лекції-дискусії та містять розгляд викладачкою основних понять та концепцій курсу та їх зв'язків, обговорення дискусійних питань.

Практичні заняття дають змогу здобувачам зробити **виступ у дискусії**, а також зробити презентацію з аналітичної роботи над текстом.

Критерії оцінювання виступу в дискусії: знання матеріалу теми (аналітичні дії, приклади); демонстрація навичок критичного мислення; самостійність, аргументованість.

Рецензування статті – підготовка а) проаналізованого наукового тексту з примітками на його «полях», зауваженнями, коригуваннями; б) короткого (до 0,1 др.а.) тексту рецензії на науковий текст, у якому мають бути: короткий виклад змісту статті, авторський погляд на сильні сторони та недоліки роботи, рекомендації з покращення статті, резолюція у

системі координат «прийняти до публікації – спрямувати на доопрацювання – відмовити у публікації».

Контрольна робота, передбачена навчальним планом. Завдання до контрольної роботи представлені в творчій формі. Здобувач, використовуючи концепції та розробки, з якими він був ознайомлений протягом курсу, має виконати конкретне завдання з практичними та емпіричними елементами. Оцінюється за 20-бальною шкалою.

Реферати. Як індивідуальні завдання з курсу здобувачі готують 2 реферати за самостійно обраними темами лекційних занять. Реферат оцінюється у 10 балів. **Критеріями оцінки реферату є:** логічність та відповідність вимогам – 2 бали; відповідність темі – 2 бали; самостійність – 2 бали; аргументованість – 2 бали; системний підхід – 2 бали.

Поточний контроль реалізується в формі оцінки виступів в дискусії на практичних заняттях. Критерії оцінювання - див вище.

Підсумковий контроль проводиться в формі заліку. Письмовий залік передбачає 2 типу завдань: питання на пояснення та завдання з практичного здійснення конкретних дій з науковими текстами. **Критерії оцінки:** відповідність тексту відповіді питанню; використання понять та концепцій курсу; вірне тлумачення понять та концепцій курсу; логічність та зв'язність викладу; грамотність; оригінальність відповіді; відповідність питанню; використання понять та концепцій курсу; використання прикладів з повсякденного життя, художніх творів тощо; логічність та грамотність.

Підсумковий контроль з курсу здійснюється у системі Moodle.

Методи контролю в умовах змішаної форми навчання

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 180 хвилин.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Залікова робота	Сума
T1	T2	T3	T4	Контрольна робота, передбачена навчальним планом (1)	Індивідуальне завдання (реферат) (2)	Разом		
5	5	5	5	20	20	60	40	100

*Для допуску до підсумкового семестрового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше **25 балів** із навчальної дисципліни під час поточного контролю, виконання контрольних робіт.*

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Робота на практичних заняттях.

2 бали – послідовний, логічний, обґрунтований виклад матеріалу; вміння вільно формулювати та аргументувати висновки, застосовувати отримані знання до аналізу конкретних соціальних ситуацій.

1 бал – неповний виклад матеріалу; вміння систематизувати й узагальнювати інформацію, але неспроможність її аналізувати й формулювати аргументовані висновки.

0 балів – спрощений і неповний виклад матеріалу з допущенням помилок; невміння систематизувати й узагальнювати інформацію.

Контрольна робота, передбачена навчальним планом. Завдання до контрольної роботи представлені в творчій формі. Здобувач, використовуючи концепції та розробки, з якими він був ознайомлений протягом курсу, має виконати конкретне завдання з практичними та емпіричними елементами: Оцінюється за 20-бальною шкалою, виходячи з таких критеріїв:

16-20 балів. Робота виконана повністю самостійно, концепти використано адекватно їхньому змісту та визначенням, наведено ключові поняття та їхню операціоналізацію, емпірика та практика вбудовані в теоретичну рамку коректно.

12-14 балів. Робота має певні елементи несамостійності; більша частина концептів використана адекватно змісту та визначенням; ключові поняття та їхня операціоналізація наведені, але в недостатньому чи неповному вигляді чи кількості; вбудування емпірики та практики в теоретичну рамку має недоліки.

6-10 балів. Робота в основному є несамостійною, лише простежуються певні елементи самостійності; всі або майже всі концепти використані без узгодження зі змістом та визначенням; ключові поняття та їхня операціоналізація не наведені або наведені в основному чи повністю некоректно; між емпірикою та практикою, з одного боку, та теоретичною рамкою, з іншого, майже чи зовсім немає поєднання.

1-5 бали. Робота повністю несамостійна; концепти використані без розуміння їхнього сенсу, структури та ієрархії; текст хаотичний, не простежується жодного порядку; поняття ненаукові або використовуються недисципліновано; емпірика, практика та теорія взагалі ніяк не пов'язані, згадуються суто ритуально і розірвано.

Реферат оцінюється у 10 балів. Критеріями оцінки реферату є: логічність та відповідність вимогам – 2 бали; відповідність темі – 2 бали; самостійність – 2 бали; аргументованість – 2 бали; системний підхід – 2 бали.

Залікова робота. Виконання завдань залікової роботи оцінюється за 40-бальною шкалою, виходячи з таких критеріїв:

35-40 балів – самостійне та вміле використання технік редагування та написання наукового тексту, знання програмного матеріалу мають системний характер; повний, правильний, послідовний, логічний виклад матеріалу з відсутністю помилок; здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

31-34 бали – самостійне з певними обмеженнями та недоліками використання технік редагування та написання наукового тексту, знання й розуміння програмного матеріалу в повному обсязі; повний, послідовний, логічний, аргументований виклад матеріалу; здатність до систематизації, узагальнення та аналізу інформації, до вільного формулювання аргументованих висновків; допущені незначні помилки не впливають в цілому на загальне вирішення завдань.

21-30 балів – обмежене та з суттєвими недоліками використання технік редагування та написання наукового тексту, знання й розуміння тільки основного програмного матеріалу; спрощений і неповний виклад матеріалу, коли завдання в основному виконані, але здобувач не володіє матеріалом глибоко, його знання мають розрізнений характер; здатність до систематизації й узагальнення інформації, але неспроможність її аналізувати та формулювати аргументовані висновки; допущені окремі помилки, що вплинули на загальне вирішення завдань.

11-20 балів – вкрай слабке та з критичними недоліками використання технік редагування та написання наукового тексту, знання й розуміння основного програмного матеріалу мають поверховий характер; спрощений і непослідовний виклад матеріалу; здатність до систематизації й узагальнення інформації, але неспроможність самостійно робити висновки; допущені суттєві помилки, що вплинули на загальне вирішення завдань.

0-9 балів – невміле чи повністю відсутнє використання технік редагування та написання наукового тексту, знання й розуміння основного програмного матеріалу мають неповний характер; спрощений і неповний виклад матеріалу з допущенням суттєвих помилок; нездатність до систематизації й узагальнення інформації; допущені суттєві помилки, що значною мірою вплинули на загальне вирішення завдань.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90-100	задовільно
70-89	
50-69	незадовільно
1-49	

10. Рекомендована література

Підручники, навчальні посібники

1. Загальна соціологія. Хрестоматія / за ред. В. Г. Городяненка. Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2006. 516 с.
2. Култаєва М. Д. Соціологія глобалізації : навчальний посібник / М. Д. Култаєва, І. Ф. Прокопенко, І. О. Радіонова, Г. В. Троцю. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2007.
3. Култаєва М. Д., Навроцький О. І., Шеремет І. І. Європейська теоретична соціологія XX–XXI століть : навч. посіб. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. 328 с.
4. Соціологічна теорія: традиції та сучасність: навч. посіб. / за ред. А. Ручки. Київ: Інститут соціології НАН України, 2007. 363 с.
5. Соціологічна енциклопедія / укл. В. Г. Городяненко. Київ : Академвидав, 2008. 456 с.
6. Соціологія : навч. посібник / за ред. С. О. Макеєва. Київ : Знання, 2008. 566 с.
7. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії. Навчальний словник-довідник / за ред. В. М. Пічі. Київ : Каравелла; Львів : Новий Світ-2000, 2002. 480 с.
7. Черниш Н. Й. Соціологія : підручник за рейтингово-модульною системою навчання. Київ : Знання, 2009. 468 с.
8. Anthony Giddens, Philip W. Sutton. Essential Concepts in Sociology. 2014.
9. Harry M. Johnson. A Short History of Sociology [Reprint ed.]. Routledge. Polity Press. 1998. 446 p.
10. George Ritzer. Encyclopedia of social theory [Vol 1, 1 ed.]. Sage Publications. 548 p. 2005.
11. George Ritzer (1996) Postmodern Social Theory. 149 p.
12. George Ritzer, J. Michael Ryan (editors). The Concise Encyclopedia of Sociology [1 ed.]. Wiley-Blackwell. 776 pp. 2011.
8. Dal Yong Jin. The Routledge Handbook of Digital Media and Globalization. Routledge, 2021. 315 pp.
9. Maureen C. Minielli, Marta N. Lukacovic, Sergei A. Samoilenko, Michael R. Finch, Deborah Uecker. Media and Public Relations Research in Post-Socialist Societies. Lexington Books, 2021. 274 pp.
13. Edgar F. Borgatta, Rhonda J. V. Montgomery. Encyclopedia of sociology [Volume 1, 2nd ed. Macmillan Reference USA. 2000. 756 pp.

14. Wright, James D. International encyclopedia of the social & behavioral sciences [Second edition]. Elsevier. 2015.
15. Garrod, Joan; Lawson, Tony. Dictionary of sociology. Routledge;Fitzroy Dearborn. 2001. 273 pp.
16. John Scott. A Dictionary of Sociology 4/e (Oxford Quick Reference) [4 ed.]. OUP Oxford. . 2014. 832 p.
17. Bryan S. Turner. The Cambridge Dictionary of Sociology. Cambridge University Press, 2006. 709 pp.
18. Gordon Marshall (editor). The concise Oxford dictionary of sociology [1st publ. ed.]. Oxford University Press, 1994. VIII+573 pp.
19. Saskia Sassen. A Sociology of Globalization [1 ed.]. W. W. Norton & Company, 2007. 316 pp.
20. Pal Sourabh. Image and Sound Processing for Social Media. Arcler Press. 2023. 248 p.
21. Lam Celia, Raphael Jackie. Celebrity Bromances: Constructing, Interpreting and Utilising Personas. Routledge. 2022. 148 p.
22. Jameson Fredric, Esanu Octavian. Mimesis, Expression, Construction: Fredric Jameson's Seminar on Aesthetic Theory. Watkins Media. 2024. 605 p.
23. Gaffey John. The Construction of Truth in Contemporary Media Narratives about Risk. Routledge. 2021 p.
24. Schirmacher Beate, Mousavi Nafiseh. Truth Claims Across Media [1 ed.]. Palgrave Macmillan. 2024. 347 p.
25. Campanella Bruno. Recognition in the Age of Social Media. Polity. 2024. 192 p.
26. Kumar Vikas; Mohit Rewari. Pandemics in the Age of Social Media: Information and Misinformation in Developing Nations. Routledge. 2024. 210 p.

Базова

1. Бабенко С. С. Як написати академічний навчальний текст: короткий довідник для студентства факультету соціології. Київ: КНУ імені Т.Шевченка, 2016. 32 с.
2. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників» / Східноукраїнський фонд соціальних досліджень; укладач О. О. Гужва. 2012. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7681>
3. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах. Наука в Україні, 2024. <https://nauka.gov.ua/information/mizhnarodni-pravy-la-tsytuvannia-ta-posylannia-v-naukovykh-robotakh/>
4. Литвин С. Х., Добровольська В. В. Підготовка дослідницького проєкту та презентація результатів наукових досліджень : підручник. Київ : НАКККіМ, 2022. 253 с.
5. Сусліков Л. М., Студеняк І. П. Презентація наукових результатів : електронний навчальний посібник. 100 Мбайт. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. 249 сл. 1 електрон.опт.диск (CD-R): кольол.; 12 см. – Систем. вимоги Windows XP (або більш пізня); MS PowerPoint 2013/2016. Назва з титул.екрану
6. Бурдє П., Вакан Л. Рефлексивна соціологія. Частина II: Чиказький воркшоп. Київ : Медуза, 2015. 224 с.
7. Шевцов М. П., Голіков О. С. Проблематизація дискурсу та дискурсування проблем: методологія дослідження. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Соціологічні дослідження сучасного суспільстві: методологія, теорія, методи. 2023. 50. С. 7-19. doi: 10.26565/2227-6521-2023-50-01
8. Abrutyn Seth (eds.). Handbooks of Sociology and Social Research. Handbook of Contemporary Sociological Theory [1 ed.]. Springer International Publishing. 2016. XVIII+578 p.
9. Walsh Philip. Arendt Contra Sociology: Theory, Society and Its Science. Ashgate. 2015. 174 p.
10. 21st century sociology: A reference handbook / coeditors in chief Clifton D. Bryant, Dennis L. Peck. 2006. 709 pp.
11. Giddens A. Central Problems in Social Theory. London : Macmillan, 1979. 294 p.

12. Goldberg Sanford C. Foundations and Applications of Social Epistemology: Collected Essays. Oxford University Press. 2022. 256 p.
13. Golikov A.S. The problem of theorizing on / of sociology and problematization of sociological theory. V.N. Karazin Kharkiv National University Bulletin. 2021. № 45. pp. 7-15 <https://doi.org/10.26565/2227-6521-2020-45-01>.
14. Ashton Natalie Alana, Martin Kusch, Robin McKenna, Katharina Anna Sodoma. Social Epistemology and Relativism. Routledge. 2020. 223 p.
15. Fricker Miranda, Peter J. Graham, David Henderson, Nikolaj J. L. L. Pedersen. The Routledge Handbook of Social Epistemology. Routledge. 2019. 512 p.
16. Wagenknecht Susann (auth.) A Social Epistemology of Research Groups [1 ed.]. Palgrave Macmillan UK. 2016. IX+187 p.
17. Reider, Patrick J. Social epistemology and epistemic agency : decentralizing epistemic agency. Rowman & Littlefield International. 2016. 182 p.
18. Pascoe Jordan, Stripling Mitch. The Epistemology of Disasters and Social Change: Pandemics, Protests, and Possibilities (Collective Studies in Knowledge and Society). Rowman & Littlefield Publishers. 2024. 406 p.
19. Jelewska Agnieszka (editor), Krawczak Michal (editor), Reid Julian (editor). Postcollectivity: Situated Knowledge and Practice (Studies in Critical Social Sciences, 284). Brill Academic Pub. 2024. 268 p.
20. Redner Harry. The Humanities, the Social Sciences and the University: A Study in Knowledge Production. Routledge. 2023. 226 p.
21. Stark David (editor). Practicing Sociology: Tacit Knowledge for the Social Scientific Craft. Columbia University Press. 2024. 304 p.

Допоміжна

1. Лучік-Мусяєздова С., Мусяєздов О. Про традиції та нетрадиційні методи викладання в соціології // Соціологія: Теорія. Методи. Маркетинг. 2020. №1. С. 173–175.
2. Рослер Б., Рослер Е. Як написати грантову заявку – і отримати грант. 2018. URL: https://issuu.com/teplemisto/docs/ukr_grants_guide
3. Інструкція для заявників програми «Креативна Європа», 2020. https://creativeeurope.in.ua/p/instruction_for_applicants
4. Відео-інструкція "Як подати заявку до УКФ", 2020. <https://www.youtube.com/watch?v=9-GnWdWQqvY>
5. Голіков, С., & Голіков, О. (2024). (?)інституціоналізація вищої освіти в (пост)сучасному світі: ре-, де-, контр-, анти-, суб-, субверс-, діверс-, альтер-. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії», (71), 198-206. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2024-71-17>
6. Голіков О. С. Концептуальні розробки Олени Якуби: між практикою та системою. Історія української соціології. XIX – XXI : навчальний посібник / за ред. В.П. Степаненко і К.В. Батаєвої. Київ : Інститут соціології НАН України, 2023. 566 с. С. 500-519.
7. Falk W. The Decomposition of Sociology. Irving Louis Horowitz. *Journal of Sociology & Social Welfare*. Volume 22. Issue 3. September. Article 11. May 2015.
8. Steven Lukes and W. G. Runciman Relativism: Cognitive and Moral. <http://www.jstor.org/stable/4106865> .
9. Loet Leydesdorff The Knowledge-Based Economy: Modeled, Measured, Simulated. Universal Publisher Boca Raton, 2006. 380 pp.
10. Connolly W. Pluralism. Durham, NC: Duke University Press, 2005. 208 pp.
11. Connolly W. The Ethos of Pluralization. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1995. 243 pp.;
12. Falk W. The Decomposition of Sociology. Irving Louis Horowitz // *Journal of Sociology & Social Welfare*. - Volume 22. - Issue 3. September. - Article 11. - May 2015

13. Ilnytskyi Denys Universities in the global knowledge economy: the eclectic paradigm* // *International Economic Policy*. – 2015. – № 1 (22). - pp. 121-154.
14. Kunz V. *Rational Choice*. Frankfurt ; New York, Campus Verlag, 2004. 175 p.
15. Maryanski A. The pursuit of human nature in sociobiology and evolutionary sociology // *Sociological Perspectives*. 1994. Vol. 37. № 3. P. 375–389.
16. Goldman A. Group knowledge versus group rationality: two approaches to social epistemology // *A Journals of Social Epistemology* 1:11—22(2004).
17. Schmitt Fr. F. *Socializing Epistemology: // Socializing Epistemology. The Social Dimensions of Knowledge*. Ed. by Fr. F. Schmitt. Rowman a. Littlefield publ., Inc., 2004.
18. Alston W.P. *Belief-forming Practices and the Social / Socializing Epistemology*.
19. Longino H. *The Fate of knowledge in Social Theories of Science / Socializing Epistemology*.
20. Longino H. *Science, Power, Knowledge: Description and Prescription in Feminist Philosophy of Science / Feminist Epistemology*. Lnd., 1993.
21. Kornblith H. *A Conservative Approach to Social Epistemology // Socializing Epistemology*.
22. Kitcher Ph. *Contrasting Conceptions of Social Epistemology / Socializing Epistemology. The Social Dimensions of Knowledge*. Rowman and Littlefield Publ., 1994.
23. Schmitt Fr. and Spellman J. *Socializing Epistemology: A Bibliography / Socializing Epistemology*. P. 289—310.
24. Forley R. *Egoism in Epistemology / Socializing Epistemology*.
25. Goldman A. *Epistemic paternalism: Communication control in law and Society/ Journal of philosophy*, 88. 1991. P. 113—131.
26. Rouse J. *Knowledge and Power: Toward a Political philosophy of Science*. Ithaca: Cornell University Press, 1987.
27. Latour B. *Science in Action*. Cambr., Hass. 1987.
28. Bloor D. *Knowledge and Social Imagery*. London, 1976; 2 edn. Chicago, 1991.
29. Ph. Petitt *Group with Minds of Their Own*.
30. List Christian. *On the Many as One / Philosophy and Public Affairs* 33 (4). P. 377—390.
31. List Christian. *Group Knowledge and Group Rationality: A Judgment Aggregation Perspective / Episteme; a journal of social epistemology*. 2005/ Vol. 2. № 1.
32. Goldman A. *Group Knowledge versus Group Rationality: Two Approaches to Social Epistemology / Episteme*. 1. P. 11—22.
33. Rouse Joseph. *Engaging Science. How to Understand Its Practices Philosophically*. Cornell University. 1996.
34. Collier James H. (editor) *The Future of Social Epistemology: A Collective Vision*. Rowman & Littlefield Publishers. 2015. 300 p.
35. Di Iorio Francesco (auth.) *Cognitive Autonomy and Methodological Individualism: The Interpretative Foundations of Social Life* [1 ed.]. Springer International Publishing. 2015. 185 p.
36. Bardin Andrea (auth.). *Epistemology and Political Philosophy in Gilbert Simondon: Individuation, Technics, Social Systems* [1 ed.]. Springer Netherlands. 2015. 251 p.
37. Haddock Adrian , Alan Millar, Duncan Pritchard (Editor) *Social Epistemology*. Oxford University Press, USA. 2010. 391 p.
38. Goldman Alvin, Whitcomb Dennis. *Social Epistemology: Essential Readings*. Oxford University Press. 2011. 368 p.
39. Agazzi Evandro, Echeverria Javier, Amparo Gomez Rodriguez. *Epistemology and the Social*. 2008. 232 p.
40. Fuller Steve. *Social Epistemology*. Indian University Press. 1991. 526 p.
41. Diesing Paul (auth.), Robert S. Cohen, Marx W. Wartofsky (eds.) *Epistemology, Methodology, and the Social Sciences* [1 ed.]. Springer Netherlands. 1983. 270 p.
42. Sohn-Rethel Alfred. *Intellectual and Manual Labour: A Critique of Epistemology (Critical*

social studies). Macmillan Education UK. 1978. 132 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.Г. Короленка	https://webirbis.korolenko.kharkov.com ; https://korolenko.kharkov.com
Незалежний культурологічний часопис «І»	http://www.ji-magazine.lviv.ua/index.htm
Інститут соціології НАН України	https://isnasu.org.ua
Українська служба BBC	http://www.bbc.co.uk/ukrainian/
Українська служба радіо Свобода	http://www.radiosvoboda.org/
Інформаційний портал zaxid.net	http://www.zaxid.net/
Сайт Європейської соціологічної Асоціації	http://www.europeansociology.org/about-esa
Щорічник Міжнародної соціологічної асоціації (МСА)	http://www.annualreviews.org/loi/soc
Сайт International Sociological Association	https://www.isa-sociology.org/en/conferences/world-congress/
Сайт Соціологічної асоціації України	https://sau.in.ua
ЮНЕСКО. Офіційний сайт	http://www.unesco.org/en
ООН. Офіційний сайт	http://www.un.org
ЄС. Офіційний сайт	http://europa.eu/